Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

4 päivänä heinäkuuta 2018*

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen – Ympäristö – Jätteiden sijoittaminen kaatopaikoille – Direktiivi 1999/31/EY – Käytössä olevat kaatopaikat – 14 artikla – Lopullinen päätös toiminnan jatkamisesta – 13 artikla – Käytöstäpoistamismenettely – Unionin tuomioistuimen tuomio, jossa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen todetaan – Täytäntöönpanon laiminlyönti – SEUT 260 artiklan 2 kohta – Rahamääräiset seuraamukset – Uhkasakko ja kiinteämääräinen hyvitys

Asiassa C-626/16,

jossa on kyse SEUT 260 artiklan 2 kohtaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 30.11.2016,

Euroopan komissio, asiamiehinään E. Sanfrutos Cano ja A. Tokár,

kantajana,

vastaan

Slovakian tasavalta, asiamiehenään B. Ricziová,

vastaajana,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit C. Vajda, E. Juhász (esittelevä tuomari), K. Jürimäe ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.1.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta

* Oikeudenkäyntikieli: slovakki.

– toteamaan, että Slovakian tasavalta ei ole noudattanut SEUT 260 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut toimenpiteitä noudattaakseen unionin tuomioistuimen 25.4.2013 antamaa tuomiota komissio v. Slovakia (C-331/11, ei julkaistu, EU:C:2013:271; jäljempänä tuomio C-331/11), jossa unionin tuomioistuin totesi, että Slovakian tasavalta ei ole noudattanut kaatopaikoista 26.4.1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY (EYVL 1999, L 182, s. 1) 14 artiklan a–c alakohdan mukaisia velvoitteitaan

– velvoittamaan Slovakian tasavallan maksamaan komission tilille ”Euroopan unionin omat varat”

  – 6 793,80 euron suuruisen uhkasakon kultakin päivältä, jonka tuomion C-331/11 täytäntöönpanon kannalta tarpeellisten toimenpiteiden toteuttaminen Slovakian tasavallassa viivästyy, käsiteltävässä asiassa annettavan tuomion julistamispäivästä alkaen siihen päivään asti, jona Slovakian tasavalta toteuttaa tuomion C-331/11 täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset toimenpiteet

  – 743,60 euron suuruisen päivittäisen kiinteämääräisen hyvityksen – kuitenkin vähintään 939 000 euron suuruisen yhteismäärän – kultakin päivältä, jonka tuomion C-331/11 täytäntöönpanon kannalta tarpeellisten toimenpiteiden toteuttaminen Slovakian tasavallassa viivästyy, kyseisen tuomion julistamispäivästä 25.4.2013 alkaen

    – käsiteltävässä asiassa annettavan tuomion julistamispäivään asti tai

    – siihen päivään asti, jona Slovakian tasavalta toteuttaa tuomion C-331/11 täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset toimenpiteet, mikäli tämä ajankohta edeltää käsiteltävässä asiassa annettavan tuomion julistamista, ja

– velvoittamaan Slovakian tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Direktiivin 1999/31 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”[Neuvosto katsoo, että] jätteen kaatopaikkakäsittelyyn liittyvien erityisominaisuuksien vuoksi on tarpeellista ottaa käyttöön kaikkia kaatopaikkaluokkia koskeva erityinen lupamenettely [jätteistä 15.7.1975 annetussa neuvoston] direktiivissä 75/442/ETY [(EYVL 1975, L 194, s. 39)] säädettyjen yleisten luvan edellytysten ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämisestä annetun direktiivin 96/61/EY [(EYVL 1996, L 257, s. 26)] yleisten vaatimusten mukaisesti; toimivaltaisen viranomaisen suorittamassa tarkastuksessa on ennen kaatopaikkatoiminnan aloittamista osoitettava, että kaatopaikka täyttää luvan myöntämiselle asetetut edellytykset.”

3 Kyseisen direktiivin 1 artiklan, jonka otsikko on ”Yleinen tavoite”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi sisältää kaatopaikkojen teknisten ominaisuuksien osalta niitä kaatopaikkoja koskevat olennaiset tekniset säännökset, joihin sovelletaan direktiiviä [96/61], tuon direktiivin yleisten vaatimusten [esittämiseksi] konkreettisessa muodossa. Direktiivin [96/61] olennaisia vaatimuksia pidetään täytettyinä, jos tämän direktiivin vaatimuksia noudatetaan.”

4 Direktiivin 1999/31 7 artiklan g alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä varmistaakseen, että kaatopaikkaa koskeva lupahakemus sisältää ehdotetun suunnitelman käytöstä poistamista ja jälkihoitoa koskeviksi menettelytavoiksi.

5 Mainitun direktiivin 8 artiklassa, jonka otsikko on ”Lupaehdot”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä varmistaakseen, että:

a) toimivaltainen viranomainen myöntää kaatopaikkaluvan ainoastaan, jos:
   i) kaatopaikkahanke täyttää kaikki tämän direktiivin asiaankuuluvat vaatimukset, sen liitteet mukaan lukien, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 artiklan 4 ja 5 kohdan soveltamista;
   ii) kaatopaikan hoito on siihen teknisesti pätevän luonnollisen henkilön vastuulla; kaatopaikan pitäjien ja henkilöstön ammatillinen ja tekninen kehittäminen ja koulutus on varmistettu;
   iii) kaatopaikkaa hoidetaan siten, että onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niiden vaikutusten rajoittamiseksi tarvittavat toimenpiteet toteutetaan;
   iv) luvanhakija on ennen jätteiden käsittelyn aloittamista jäsenvaltioiden antamia yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen toteuttanut tai toteuttaa tarvittavat toimenpiteet taloudellisen vakuuden tai muun vastaavan muodossa varmistaakseen, että tämän direktiivin säännösten mukaisesti myönnetystä luvasta aiheutuvat velvollisuudet (mukaan lukien jälkihoitoa koskevat säännökset) täytetään ja että 13 artiklassa edellytettyjä käytöstäpoistamismenettelyjä noudatetaan. Vakuus tai sitä vastaava on pidettävä voimassa niin kauan kuin paikan ylläpito ja jälkihoito sitä edellyttävät 13 artiklan d alakohdan mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat ilmoittaa oman harkintansa mukaisesti, että tätä alakohtaa ei sovelleta pysyville jätteille tarkoitettuihin kaatopaikkoihin;

b) kaatopaikkahanke on direktiivin [75/442] 7 artiklassa tarkoitetun jätehuoltosuunnitelman tai siinä tarkoitettujen jätehuoltosuunnitelmien mukainen;

c) ennen kaatopaikkatoiminnan aloittamista toimivaltainen viranomainen tarkastaa kaatopaikan varmistaakseen, että se täyttää asianmukaiset lupaehdot; tämä ei kuitenkaan millään tavalla vähennä kaatopaikan pitäjän lupaehtojen mukaista vastuuta.”

6 Direktiivin 1999/31 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Käytöstäpoistamis- ja jälkihoitomenettely”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tarvittaessa luvan mukaisesti:

a) kaatopaikan tai sen osan käytöstäpoistamismenettely aloitetaan:
   i) kun luvassa mainitut asiaan liittyvät ehdot täyttyvät,

   tai
   ii) toimivaltaisen viranomaisen luvalla kaatopaikan pitäjän hakemuksesta,

   tai
   iii) toimivaltaisen viranomaisen perustellulla päätöksellä;

b) kaatopaikkaa tai sen osaa voidaan pitää lopullisesti käytöstä poistettuna vasta, kun toimivaltainen viranomainen on toteuttanut lopullisen tarkastuksen paikalla, arvioinut kaikki kaatopaikan pitäjän antamat selvitykset ja antanut kaatopaikan pitäjälle luvan poistaa kaatopaikka käytöstä. Tämä menettely ei vähennä kaatopaikan pitäjän lupaehtojen mukaista vastuuta;

c) sen jälkeen kun kaatopaikka on lopullisesti poistettu käytöstä, kaatopaikan pitäjä on vastuussa kaatopaikan kunnossapidosta, tarkkailusta ja valvonnasta jälkihoitovaiheen aikana niin kauan kun toimivaltainen viranomainen sitä vaatii, ottaen huomioon ajan, jonka kaatopaikka voi aiheuttaa vaaraa.

Kaatopaikan pitäjän on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista valvontamenettelyjen yhteydessä esiin tulleista huomattavista haitallisista ympäristövaikutuksista, ja hänen on noudatettava toimivaltaisen viranomaisen tekemää päätöstä toteutettavien korjaavien toimenpiteiden luonteesta ja ajoituksesta;

d) niin kauan kuin toimivaltainen viranomainen katsoo, että kaatopaikka todennäköisesti aiheuttaa vaaraa ympäristölle, kaatopaikan pitäjä on velvollinen tarkkailemaan ja tutkimaan kaatopaikkakaasujen ja alueen suotovesien koostumusta sekä lähialueen pohjavesikerrosta liitteen III mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jätteen haltijan vastuuta koskevan yhteisön tai kansallisen lainsäädännön soveltamista."

7 Direktiivin 1999/31 14 artiklassa, jonka otsikko on "Käytössä olevat kaatopaikat", säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteet varmistaakseen, että kaatopaikat, joille on myönnetty lupa tai jotka ovat jo käytössä, kun tämä direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, eivät voi jatkaa toimintaansa, ellei jäljempänä esitettyjä toimia saateta loppuun mahdollisimman pian ja viimeistään kahdeksan vuoden kuluessa 18 artiklan 1 kohdassa säädetystä päivästä:

a) kaatopaikan pitäjän on 18 artiklan 1 kohdassa säädetystä päivästä vuoden kuluessa valmisteltava ja esitettävä toimivaltaisen viranomaisen hyväksyttäväksi kaatopaikan kunnostussuunnitelma, joka sisältää 8 artiklassa luetellut kohdat ja kaatopaikan pitäjän tarpeellisina pitämät korjaavat toimenpiteet tämän direktiivin vaatimusten täyttämiseksi, lukuun ottamatta liitteessä I olevan 1 kohdan vaatimuksia;

b) kunnostussuunnitelman esittämisen jälkeen toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä lopullinen päätös siitä, voidaanko toimintaa jatkaa mainitun kunnostussuunnitelman ja tämän direktiivin mukaisesti. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sulkeakseen 7 artiklan g alakohdan ja 13 artiklan mukaisesti mahdollisimman pian ne kaatopaikat, joille ei ole myönnetty lupaa jatkaa toimintaansa 8 artiklan mukaisesti;

c) hyväksytyn kaatopaikan kunnostussuunnitelman perusteella toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä tarvittavat työt ja määrättävä siirtymäkaudesta suunnitelman toteuttamiseksi. Kaikkien käytössä olevien kaatopaikkojen on oltava tämän direktiivin vaatimusten mukaisia, lukuun ottamatta liitteessä I olevan 1 kohdan vaatimuksia, kahdeksan vuoden kuluessa 18 artiklan 1 kohdassa säädetystä päivästä;

– –"

Tuomio C-331/11

8 Unionin tuomioistuin totesi tuomiossa C-331/11, että Slovakia ei ole noudattanut direktiivin 1999/31 14 artiklan a–c alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on sallinut Žilina – Považský Chlmecin kaatopaikan toiminnan ilman kunnostussuunnitelmaa ja ilman lopullista päätöstä siitä, voidaanko toimintaa jatkaa hyväksytyn kunnostussuunnitelman mukaisesti.

SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukainen oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely ja menettely unionin tuomioistuimessa

9 Valvoessaan tuomion C-331/11 täytäntöönpanoa komissio pyysi 30.4.2013 päivätyllä kirjeellä Slovakian tasavallalta tietoja kyseisen tuomion noudattamiseksi toteutetuista toimenpiteistä sekä mahdollisten lisätoimenpiteiden hyväksymisen aikataulusta.

10 Slovakian tasavalta totesi 7.6.2013 antamassaan vastauksessa, että ympäristöasioissa toimivaltainen hallintoviranomainen aloitti 31.5.2013 uuden menettelyn muuttaakseen kyseisen kaatopaikan yhtenäistä lupaa. Se myös ilmoitti, että se aikoo poistaa kyseisen kaatopaikan käytöstä ja varmistaa sen seurannan käytöstä poistamisen jälkeen ja että tätä koskeva lopullinen päätös tehtäisiin viimeistään 31.10.2013.

11 Komissio lähetti 21.11.2013 Slovakian tasavallalle virallisen huomautuksen, jossa se muistutti Slovakian tasavaltaa siitä, ettei tämä ollut vielä pannut täytäntöön tuomiosta C-331/11 johtuvia velvoitteita, ja kehotti tätä jäsenvaltiota esittämään huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

12 Vastauksena tähän kehotukseen Slovakian tasavalta ilmoitti 13.1.2014 komissiolle, että kyseisen kaatopaikan osien 2a ja 2b käytöstä poistamisesta ja entisöinnistä tehtiin päätös 21.10.2013, mutta että tämän kaatopaikan osan 2c käytöstä poistamista ja entisöintiä koskevaa menettelyä lykättiin kaatopaikan tämän osan muodostavien maa-alueiden omistukseen liittyvän riidan vuoksi. Tämän vastauksen mukaan toiminnan harjoittaminen kaatopaikalla oli joka tapauksessa kiellettyä 7.1.2014 alkaen.

13 Komissio vastaanotti 5.5.2014 Slovakian tasavallan ilmoituksen ympäristöasioissa toimivaltaisen hallintoviranomaisen keskushallinnon 10.4.2014 tekemästä kahdesta päätöksestä. Ensimmäisellä päätöksellä viranomainen kumosi mainitun 21.10.2013 tehdyn päätöksen ja määräsi asian tutkimisesta uudelleen. Toisella päätöksellään se hyväksyi välitoimia ja määräsi kaatopaikan pitäjän pidättymään kaikista toimista, jotka liittyvät jätteiden sijoittamiseen kaatopaikalle.

14 Vuoden päästä, 6.5.2015, Slovakian tasavalta ilmoitti komissiolle, että kyseisen kaatopaikan käytöstä poistamisen ajankohdaksi on sittemmin vahvistettu joulukuun 2015 puoliväli.

15 Tämä jäsenvaltio ilmoitti 23.12.2015 komissiolle ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarkistetun aikataulun ja vahvisti tekevänsä päätöksen kyseisen kaatopaikan lopullisesta käytöstä poistamisesta toukokuussa 2016.

16 Slovakian tasavalta ilmoitti komissiolle 26.8.2016, että ympäristöasioissa toimivaltainen hallintoviranomainen oli 15.8.2016 päättänyt uudelleen poistaa käytöstä kaatopaikan osat 2a ja 2b sekä lopettaa kyseisen kaatopaikan toiminnan.

17 Tämä 15.8.2016 tehty päätös vahvistettiin ympäristöasioissa toimivaltaisen hallintoviranomaisen keskushallinnon 9.11.2016 tekemällä päätöksellä.

18 Päätöksiin, jotka tehtiin 15.8.2016 ja 9.11.2016, haettiin muutosta, mutta Slovakian tasavalta toteaa, ettei tällä muutoksenhaulla ole lykkäävää vaikutusta mainittuihin päätöksiin.

19 Koska komissio katsoi, ettei Slovakian tasavalta ole toteuttanut asetetussa määräajassa tarvittavia toimenpiteitä noudattaakseen tuomiota C-331/11, se nosti nyt käsiteltävän kanteen SEUT 260 artiklan 2 kohdan nojalla.

20 Slovakian tasavalta toimitti kirjallisen menettelyn päättämisen jälkeen 14.11.2017 unionin tuomioistuimelle lisätietoja kyseisen kaatopaikan osien 2a ja 2b käytöstä poistamisesta ja entisöinnistä sekä meneillään olevasta lainsäädäntömenettelystä.

21 Koska komissio katsoi, ettei näiden tietojen perusteella voida päätellä, että kyseinen jäsenvaltio on noudattanut tuomiota C-331/11, se pysytti kaikki kanteessaan esittämät vaatimukset.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

22 Slovakian tasavalta katsoo, että kanne on jätettävä tutkimatta, koska tuomion C-331/11, 21.11.2013 päivätyn virallisen huomautuksen ja käsiteltävässä asiassa nostetun kanteen välillä on ristiriita.

23 Kyseinen jäsenvaltio vetoaa nimittäin siihen, että komissio moittii sitä kannekirjelmässä siitä, ettei kyseistä kaatopaikkaa ole vielä kokonaan poistettu käytöstä direktiivin 1999/31 13 artiklan säännösten mukaisesti. Tämän säännöksen noudattaminen ei kuitenkaan ollut tuomion C-331/11 kohteena eikä mainitun säännöksen rikkomiseen ole vedottu myöskään 21.11.2013 päivätyssä virallisessa huomautuksessa.

24 Komissio katsoo, että sen kanne on otettava tutkittavaksi.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

25 Ensinnäkin väitetystä ristiriidasta tuomion C-331/11 ja käsiteltävässä asiassa nostetun kanteen välillä on huomattava, että unionin tuomioistuin totesi kyseisessä tuomiossa, että Slovakian tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 1999/31 14 artiklan a–c alakohdasta johtuvia velvoitteitaan, koska se on sallinut kyseisen kaatopaikan toiminnan ilman kunnostussuunnitelmaa ja ilman lopullista päätöstä siitä, voidaanko toimintaa jatkaa hyväksytyn kunnostussuunnitelman mukaisesti.

26 Direktiivin 1999/31 14 artiklan, jonka a alakohdassa asetetaan käytössä olevan kaatopaikan pitäjälle velvollisuus valmistella ja esittää toimivaltaisen viranomaisen hyväksyttäväksi kyseisen kaatopaikan kunnostussuunnitelma, b alakohdassa kuitenkin velvoitetaan jäsenvaltiot tekemään tämän kunnostussuunnitelman esittämisen jälkeen lopullinen päätös siitä, voidaanko toimintaa jatkaa mainitun suunnitelman ja tämän direktiivin mukaisesti. Tältä osin tässä b alakohdassa annetaan jäsenvaltioille kaksi mahdollisuutta. Joko nimittäin toimivaltainen kansallinen viranomainen sallii toiminnan jatkamisen mainitun direktiivin 8 artiklan mukaisesti tai kyseinen jäsenvaltio toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet kaatopaikan käytöstä poistamiseksi mahdollisimman pian saman direktiivin 7 artiklan g alakohdan ja 13 artiklan mukaisesti.

27 Näin ollen velvollisuus varmistaa, että ainoastaan direktiivin 1999/31 vaatimukset täyttävät kaatopaikat pysyvät käytössä, edellyttää sellaisten kaatopaikkojen käytöstä poistamista, joiden toiminnan jatkamiseen ei ole myönnetty lupaa (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2015, komissio v. Bulgaria, C-145/14, ei julkaistu, EU:C:2015:502, 30 kohta ja tuomio 25.2.2016, komissio v. Espanja, C-454/14, ei julkaistu, EU:C:2016:117, 59 kohta).

28 Tästä johtuu, että jos jäsenvaltio panee täytäntöön direktiivin 1999/31 14 artiklan sillä tavoin, ettei se hyväksy kaatopaikan toiminnan jatkamista vaan päättää poistaa sen käytöstä, sen on noudatettava tämän direktiivin 13 artiklassa säädettyjä käytöstäpoistamismenettelyn vaatimuksia.

29 Direktiivin 1999/31 13 artiklaa oli siis noudatettava myös silloin, kun Slovakian tasavalta aikoi poistaa kyseisen kaatopaikan käytöstä toteuttaakseen tuomion C-331/11 täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Näin ollen ei voida katsoa, että komissio olisi ylittänyt tuomiossa C-331/11 rajatun oikeudenkäynnin kohteen perustamalla kanteensa direktiivin 1999/31 13 artiklaan.

30 Toiseksi väitetystä ristiriidasta 21.11.2013 päivätyn virallisen huomautuksen ja käsiteltävässä asiassa nostetun kanteen välillä on huomattava, ettei Slovakian tasavalta ole tuomion C-331/11 julistamisen jälkeen ilmoittanut täsmällisesti komissiolle, aikooko se jatkaa kyseisen kaatopaikan toimintaa vai poistaa sen käytöstä.

31 Täten tämä jäsenvaltio on oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn ensimmäisessä vaiheessa eli ennen mainitun 21.11.2013 päivätyn virallisen huomautuksen lähettämistä ilmoittanut komissiolle ainoastaan, että ympäristöasioissa toimivaltainen hallintoviranomainen on käynnistänyt uuden menettelyn muuttaakseen kaatopaikan yhtenäistä lupaa ja että oli suunniteltu kaatopaikan tulevaa käytöstä poistamista, mistä tehtäisiin lopullinen päätös viimeistään 31.10.2013.

32 Slovakian tasavalta ei ollut ilmoittanut komissiolle 21.11.2013 mennessä mainitun päätöksen tekemisestä, minkä vuoksi komissio ei voinut tuona ajankohtana tietää, minkä ratkaisun Slovakian tasavalta lopulta valitsisi sen käytettävissä tuomion C-331/11 noudattamiseksi olevista ratkaisuista.

33 Komissiota ei siis voida arvostella siitä, ettei se ole virallisessa huomautuksessa täsmentänyt tarkemmin niitä kohtia, joiden osalta kyseinen jäsenvaltio ei sen mukaan ole noudattanut tuomiota C-331/11.

34 Slovakian tasavalta toimitti vasta SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn toisessa vaiheessa eli 21.11.2013 päivätyn virallisen huomautuksen lähettämisen jälkeen komissiolle tietoja, jotka koskevat ensinnäkin päätöstä kaatopaikan osien 2a ja 2b käytöstä poistamisesta ja entisöinnistä, tämän päätöksen kumoamista ja lopuksi toimivaltaisen hallintoviranomaisen tekemää uutta päätöstä ja tämän jälkeen kyseisen viranomaisen keskushallinnon myöhempää päätöksen vahvistamista. Mainittu jäsenvaltio ilmoitti oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn toisessa vaiheessa kaatopaikan käytöstä poistamiselle vahvistetun päivämäärän ennen kuin se ilmoitti komissiolle tämän ajankohdan lykkäämisestä.

35 Kun otetaan huomioon, että tämän riidan kohde – sellaisena kuin se on rajattu tuomiossa C-331/11 – kattaa myös direktiivin 1999/31 13 artiklan ja että Slovakian tasavallan kyseisen tuomion täytäntöön panemista koskevat pyrkimykset, joista ilmoitettiin riittävän selkeästi komissiolle vasta 21.11.2013 päivätyn virallisen huomautuksen tiedoksi antamisen jälkeen, liittyvät nimenomaan kyseisen kaatopaikan käytöstä poistamiseen, komissio voi vedota käsiteltävässä asiassa nostamassaan kanteessa 13 artiklaan sekä siinä säädettyihin vaatimuksiin.

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen

Asianosaisten lausumat

36 Komissio moittii ensimmäisessä väitteessään Slovakian tasavaltaa siitä, ettei se ole tehnyt direktiivin 1999/31 14 artiklan mukaisesti lopullista päätöstä kyseisen kaatopaikan toiminnan jatkamisesta tai käytöstä poistamisesta. Komissio korostaa erityisesti, ettei tämä jäsenvaltio, joka oli kuitenkin ilmoittanut sille 7.6.2013, 8.7.2014, 6.5.2015 ja 23.12.2015 aikomuksestaan sulkea tämä kaatopaikka lopullisesti, ole vieläkään toimittanut kyseistä asiaa koskevaa lopullista päätöstä.

37 Komissio lisää vastauksessaan, että koska Slovakian viranomaisen eivät ole hyväksyneet minkäänlaista kyseisen kaatopaikan kunnostamissuunnitelmaa eivätkä tehneet lopullista päätöstä, jolla sen käytön jatkaminen sallittaisiin, mainittu kaatopaikka on tämän direktiivin 14 artiklan b alakohdan nojalla poistettava käytöstä direktiivin 1999/31 7 artiklan g alakohdan ja 13 artiklan mukaisesti. Tältä osin 9.11.2016 tehty päätös, jolla vahvistetaan 15.8.2016 tehty päätös kyseisen kaatopaikan toiminnan lopettamisesta, ei ole direktiivin 1999/31 14 artiklan b alakohdassa tarkoitettu lopullinen päätös, koska siinä ei viitata minkäänlaiseen tämän kaatopaikan kunnostussuunnitelmaan ja koska tämä päätös on valituksen kohteena.

38 Vastauksena tähän väitteeseen Slovakian tasavalta esittää, että se on voinut lainmukaisesti täyttää tuomiosta C-331/11 johtuvat velvoitteet kahdella eri tavalla, nimittäin sallimalla kyseisen kaatopaikan toiminnan kunnostussuunnitelman ja tämän kaatopaikan toiminnan jatkamista koskevan lopullisen

päätöksen perusteella, tai päinvastoin sallimatta sen toimintaa. Slovakian tasavalta ilmoittaa noudattaneensa tätä toista vaihtoehtoa, koska se on päättänyt olla sallimatta mainitun kaatopaikan toiminnan jatkamista ja poistaa sen käytöstä sekä entisöidä sen.

39 Tämä jäsenvaltio huomauttaa, että direktiivin 1999/31 14 artiklassa ei edellytetä, että lopullisen päätöksen antamista käytössä olevan kaatopaikan toiminnan lopettamisesta edeltäisi kunnostussuunnitelman esittäminen ja hyväksyminen. Se väittää, että jos kunnostussuunnitelma olisi käsiteltävässä tapauksessa tarpeellinen, tällainen suunnitelma joka tapauksessa hyväksyttiin ympäristöasioissa toimivaltaisen hallintoviranomaisen 15.12.2015 tekemällä päätöksellä.

40 Lisäksi Slovakian tasavalta toteaa, ettei minkäänlainen jätteiden käsittelytoiminta ole ollut sallittua kyseisellä kaatopaikalla 7.1.2014 jälkeen. Lisäksi päätös, jolla kiellettiin tämän kaatopaikan toiminnan jatkaminen ja määrättiin sen käytöstä poistamisesta ja entisöinnistä sen osaa 2c lukuun ottamatta, tehtiin 15.8.2016, ja se tuli voimaan viimeistään 9.11.2016.

41 Komissio moittii toisessa väitteessään Slovakian tasavaltaa siitä, ettei se ole toteuttanut direktiivin 1999/31 13 artiklan mukaisesti tarpeellisia toimenpiteitä kaatopaikan todelliseksi käytöstä poistamiseksi. Komissio väittää, että vaikka Slovakian tasavalta oli ilmoittanut sille, että ympäristöasioissa toimivaltainen hallintoviranomainen määrittää edellytykset ja toimenpiteet, joiden avulla voidaan varmistaa kaatopaikan seuranta sen käytöstä poistamisen jälkeen, kyseisen jäsenvaltion tältä osin toteuttamat toimenpiteet ovat riittämättömiä.

42 Komissio toteaa, että direktiivin 1999/31 14 artiklan b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, jotta sellaisten kaatopaikkojen, jotka eivät ole saaneet lupaa jatkaa toimintaansa, käytöstä poistaminen toteutetaan mahdollisimman pian tämän direktiivin 7 artiklan g alakohdan ja 13 artiklan mukaisesti.

43 Komissio huomauttaa, että direktiivin 1999/31 13 artiklan b alakohdan mukaan kaatopaikkaa pidetään lopullisesti käytöstä poistettuna vasta, kun toimivaltainen viranomainen on toteuttanut lopullisen tarkastuksen paikalla, arvioinut kaikki kaatopaikan pitäjän antamat selvitykset ja antanut luvan poistaa kaatopaikka käytöstä. Käsiteltävässä tapauksessa kyseessä olevan kaatopaikan koko lopullinen käytöstäpoistamismenettely katsotaan saatetuksi loppuun vasta sen jälkeen, kun jätehuollosta vastaava kansallinen viranomainen on antanut siitä todistuksen sellaisen Slovakian säännöstön mukaisesti, jolla direktiivin 1999/31 13 artikla on pantu täytäntöön.

44 Lopuksi komissio väittää, ettei 15.8.2016 tehtyä päätöstä voida pitää lopullisena, koska siihen on haettu muutosta.

45 Vastauksena tähän väitteeseen Slovakian tasavalta väittää, että kyseisen kaatopaikan lopulliseksi käytöstä poistamiseksi tehtävien toimien aikataulu osoittaa selvästi, että sen tosiasiallinen sulkeminen vaatii objektiivisesti katsoen huomattavan paljon aikaa.

46 Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten huomattavista pyrkimyksistä huolimatta mainittua kaatopaikkaa ei näin ollen ole vielä voitu täysin ja lopullisesti poistaa käytöstä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

47 On huomattava, että tuomion C-331/11 täytäntöönpano edellyttää, että direktiivin 1999/31 14 artiklan b alakohdan mukaisesti Slovakian toimivaltaiset viranomaiset joko sallivat kyseisen kaatopaikan toiminnan jatkamisen tämä direktiivin vaatimukset täyttävän kunnostussuunnitelman perusteella tai määräävät toiminnan lopettamisesta ja poistavat tämän kaatopaikan lopullisesti käytöstä mainitun direktiivin 13 artiklan mukaisesti.

48 Näin ollen on tarkistettava, ovatko Slovakian viranomaiset tehneet asetetussa määräajassa lopullisen päätöksen kyseisen kaatopaikan toiminnan jatkamisesta tai sen käytöstä poistamisesta, ja tarvittaessa, ovatko kyseisten viranomaisten toimenpiteet tosiasialliseksi käytöstä poistamiseksi riittäviä, minkä komissio kiistää sekä ensimmäisessä että toisessa väitteessään.

49 SEUT 260 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen arvioinnin kannalta ratkaiseva ajankohta on kyseisen määräyksen nojalla annetussa virallisessa huomautuksessa asetetun määräajan päättymishetki (tuomio 13.7.2017, komissio v. Espanja, C-388/16, ei julkaistu, EU:C:2017:548, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Nyt käsiteltävässä asiassa on niin, että koska komissio on antanut virallisen huomautuksen 21.11.2013, jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen arvioinnin kannalta ratkaiseva ajankohtana on tässä huomautuksessa asetettu määräaika eli 21.1.2014.

51 Ensimmäisen väitteen osalta on todettava, että 21.11.2013 päivättyyn viralliseen huomautukseen 13.1.2014 antamassaan vastauksessa Slovakian tasavalta totesi, että toiminnan harjoittaminen riidanalaisella kaatopaikalla on ollut kiellettyä 7.1.2014 alkaen ja että päätös kyseisen kaatopaikan osien 2a ja 2b käytöstä poistamisesta ja entisöinnistä tehtiin 21.10.2013.

52 On kuitenkin huomattava, ettei tämä 21.10.2013 tehty päätös voi vaikuttaa komission ensimmäisen väitteen perusteltavuuteen.

53 Yhtäältä nimittäin Slovakian tasavalta myöntää itse, ettei 21.10.2013 tehty päätös koske kaatopaikan osaa 2c, koska tämän osan käytöstä poistamista ja entisöintiä koskevaa menettelyä on lykätty.

54 Toisaalta on niin, että vaikka on totta, että 21.10.2013 tehdyssä päätöksessä määrättiin kaatopaikan osien 2a ja 2b käytöstä poistamisesta ja entisöinnistä, ympäristöasioissa toimivaltaisen viranomaisen keskushallinto kumosi tämän päätöksen taannehtivasti 10.4.2014 ja päätti tutkia asian uudelleen.

55 Tästä seuraa, että virallisessa huomautuksessa asetetun määräajan päättyessä eli 21.1.2014 ei ollut tehty vielä minkäänlaista direktiivin 1999/31 14 artiklan b alakohdassa tarkoitettua lopullista päätöstä kyseisen kaatopaikan toiminnan jatkamisesta tai tämän kaatopaikan käytöstä poistamisesta.

56 Näin ollen komission ensimmäinen väite on perusteltu.

57 Toisesta väitteestä on muistettava, että direktiivin 1999/31 14 artiklan b alakohdan toisen virkkeen mukaan jäsenvaltion on poistettava kaatopaikka käytöstä lopullisesti direktiivin 1999/31 13 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti, jos se ei myönnä lupaa jatkaa kaatopaikan toimintaa.

58 Tältä osin on huomattava, että tämän velvoitteen täyttämiseksi ei voi olla riittävää, että uusien jätteiden sijoittaminen kaatopaikalle lopetetaan, vaan jäsenvaltion on varmistettava, että kyseisellä kaatopaikalla suoritetaan direktiivin 1999/31 noudattamiseksi tarpeelliset käytöstäpoistamistyöt (ks. vastaavasti tuomio 25.2.2016, komissio v. Espanja, C-454/14, ei julkaistu, EU:C:2016/117, 60 ja 61 kohta).

59 Käsiteltävässä tapauksessa Slovakian tasavalta ei väitä, että direktiivin 1999/31 13 artiklassa tarkoitettu käytöstäpoistamismenettely oli saatettu kyseisen kaatopaikan osalta loppuun 21.1.2014. Se huomauttaa pelkästään, että tämän kaatopaikan lopullinen käytöstä poistaminen vaatii, kun otetaan huomioon toteutettavien toimien määrä, huomattavan paljon aikaa, ja että toimivaltaisten viranomaisten huomattavista ponnisteluista huolimatta ei ole vielä ollut mahdollista poistaa kyseistä kaatopaikkaa kokonaan ja lopullisesti käytöstä.

60 Tällaista perustelua tuomion C-331/11 täytäntöönpanon viivästymiselle ei kuitenkaan voida hyväksyä. Kuten unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, jäsenvaltio ei voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilaan vetoamalla perustella sitä, ettei se ole noudattanut unionin oikeudesta johtuvia velvoitteita (tuomio 13.7.2017, komissio v. Espanja, C-388/16, ei julkaistu, EU:C:2017:548, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

61 Näin ollen myös komission toinen väite on perusteltu.

62 On siis todettava, että Slovakian tasavalta ei ole noudattanut SEUT 260 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut kaikkia tuomion C-331/11 täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä.

Rahamääräiset seuraamukset

63 Todettuaan, että unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanon jatkuva laiminlyöminen loukkaa sellaisenaan vakavasti laillisuusperiaatetta ja oikeusvarmuutta unionissa, komissio vaati, että Slovakian tasavalta on velvoitettava maksamaan paitsi uhkasakko myös kiinteämääräinen hyvitys.

64 Mainittujen uhkasakon ja kiinteämääräisen hyvityksen määrien perustana komissio käyttää 13.12.2005 päivättyä tiedonantoaan, jonka otsikko on ”EY 228 artiklan soveltaminen” (SEC(2005) 1658), sellaisena kuin se on saatettuna ajan tasalle 6.8.2015 päivätyllä komission tiedonannolla nimeltä ”Kiinteämääräisten hyvitysten ja uhkasakkojen, joita komissio ehdottaa unionin tuomioistuimelle rikkomismenettelyjen yhteydessä, laskennassa käytettävien tietojen ajantasaistaminen” (EUVL 2015, C 257, s. 1) (jäljempänä vuoden 2005 tiedonanto).

Uhkasakko

Asianosaisten lausumat

65 Komissio muistuttaa, että vuoden 2005 tiedonannon mukaan seuraamuksen määrittämisen on perustuttava kolmeen perustavanlaatuiseen kriteeriin eli rikkomisen vakavuuteen, kestoon ja tarpeeseen varmistaa itse seuraamuksen ehkäisevä vaikutus.

66 Komissio korostaa todetun rikkomisen vakavuuden osalta ensiksi niiden unionin oikeussääntöjen merkitystä, jotka ovat rikkomisen kohteena, eli direktiivin 1999/31 sääntöjä, sekä toiseksi tämän rikkomisen vaikutuksia yleisiin ja yksityisiin intresseihin, kuten muun muassa ihmisten terveyden ja ympäristön suojeluun. Se esittää tältä osin, että tämä suojelu edellyttää, ettei kaatopaikalle sijoitetuista jätteistä aiheudu vaaraa ihmisten terveydelle ja ympäristölle. Näin ollen toimivaltaisten viranomaisten lopullinen päätös on direktiivin 14 artiklan mukaisesti välttämätön käytössä olevien kaatopaikkojen toiminnan jatkamiseksi tai niiden käytöstä poistamiseksi. Mainitun direktiivin 13 artiklassa säädetään myös käytöstäpoistamismenettelyä ja kaatopaikan hoitoa käytöstä poistamisen jälkeen koskevista vaatimuksista. Kolmanneksi komission mukaan olisi kuitenkin otettava huomioon se, että on kyse vain yhdestä kaatopaikasta ja että kyseinen maantieteellinen alue rajoittuu kaatopaikan ympäristöön, sekä se, että jätteiden sijoittaminen tälle kaatopaikalle keskeytettiin 30.12.2013. Lieventävänä olosuhteena on myös otettava huomioon Slovakian tasavallan tuomion C-331/11 noudattamiseksi toteuttamat toimenpiteet, vaikka ne ovatkin olleet riittämättömiä.

67 Komissio katsoo, että kaikki nämä seikat huomioon ottaen on syytä soveltaa vuoden 2005 tiedonannossa vahvistetun asteikon 1–20 mukaista vakavuuteen perustuvaa kerrointa 2.

68 Rikkomisen kestosta komissio toteaa, että se on päättänyt aloittaa tämän menettelyn 65 kuukautta tuomion C-331/11 julistamisen jälkeen, mikä oikeuttaa soveltamaan kerrointa 3.

69 Komissio huomauttaa, että kyseisen jäsenvaltion maksukykyyn liittyvä kerroin, jota kutsutaan tekijäksi ”n”, vahvistetaan vuoden 2005 tiedonannossa Slovakian tasavallan osalta 1,69:ksi.

70 Komissio päättelee tästä, että soveltamalla kyseisessä tiedonannossa mainittua kaavaa päivittäisen uhkasakon asianmukainen määrä olisi 6 793,80 euroa.

71 Slovakian tasavalta väittää rikkomisen kestosta, etteivät jätehuoltotoimet ole olleet sallittuja kyseisellä kaatopaikalla 7.1.2014 jälkeen. Lisäksi on kyse tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen osalta erittäin monimutkaisesta asiasta, jonka käsittely on viivästynyt huomattavasti johtuen muutoksenhauista erilaisiin kyseistä kaatopaikkaa koskeviin päätöksiin ja velvollisuudesta suorittaa ympäristövaikutusten arviointi ennen 9.11.2016 tehtyä päätöstä.

72 Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen vakavuudesta Slovakian tasavalta – toistettuaan kantansa, jonka mukaan direktiivin 1999/31 13 artiklasta johtuvien aineellisten vaatimusten noudattamatta jättämistä koskevat väitteet on jätettävä tutkimatta tuomion C-331/11 täytäntöönpanon osalta – väittää, että tuomion C-331/11 myöhästyneen täytäntöönpanon seuraukset ovat joka tapauksessa hyvin vähäiset, koska kyseinen alue on rajallinen eikä se ole muiden jäsenvaltioiden minkään rajan lähellä. Sen mukaan pitäisi ottaa huomioon myös peräkkäiset ponnistelut tuomion C-331/11 täytäntöönpanon varmistamiseksi ja erityisesti se seikka, että 9.11.2016 päätettiin lopettaa kyseisen kaatopaikan toiminta sekä poistaa se käytöstä ja entisöidä se lukuun ottamatta sen osaa 2c. Slovakian tasavalta korostaa myös komission kanssa oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä tekemäänsä täyttä yhteistyötä ja sitä seikkaa, ettei sitä ole koskaan aiemmin tuomittu samankaltaisessa asiassa.

73 Slovakian tasavallan mukaan uhkasakon määrän pitäisi näin ollen olla alempi kuin mitä komissio ehdottaa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

74 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan uhkasakon määrääminen on lähtökohtaisesti perusteltua ainoastaan siltä osin kuin aikaisemman tuomion täytäntöönpanon laiminlyönnistä johtuva jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen jatkuu siihen asti, kun unionin tuomioistuin tutkii asian tosiseikat (tuomio 7.9.2016, komissio v. Kreikka, C-584/14, EU:C:2016:636, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

75 Käsiteltävässä tapauksessa tilanne on tällainen.

76 Asianosaisten kesken on nimittäin riidatonta, ettei minkäänlaista lopullista päätöstä kyseisen kaatopaikan osan 2c käytöstä poistamisesta ollut vielä tehty direktiivin 1999/31 14 artiklan b alakohdan mukaisesti siihen mennessä, kun unionin tuomioistuin tutki asian tosiseikat.

77 Asianosaisten välillä on myös riidatonta, että kaatopaikan käytöstäpoistamismenettelyä ei vielä tähän tutkimiseen mennessä ollut saatettu päätökseen direktiivin 13 artiklan mukaisesti.

78 On kuitenkin todettava, että 9.11.2016 tehdyllä toimivaltaisen hallintoviranomaisen keskushallinnon päätöksellä, jolla vahvistettiin tämän viranomaisen 15.8.2016 tekemä päätös, tehtiin lopullinen päätös kyseisen kaatopaikan osien 2a ja 2b käytöstä poistamisesta ja entisöinnistä sekä kaatopaikan toiminnan lopettamisesta.

79 Vaikka komissio kyseenalaistaa kyseisen päätöksen lopullisuuden vetoamalla siihen kohdistuvaan muutoksenhakuun, se ei kiistä Slovakian tasavallan antamia tietoja, joiden mukaan tällaisella muutoksenhaulla ei ole lykkäävää vaikutusta mainittuun päätökseen.

80 Lisäksi on niin – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa – että oikeusunionissa, jossa taataan tehokas oikeussuoja, hallinnolliseen päätökseen voidaan lähtökohtaisesti soveltaa laillisuusvalvontaa eivätkä toimivaltaiset viranomaiset voi estää muutoksenhakua.

81 Koska tuomion C-331/11 täytäntöönpano on kuitenkin katsottava puutteelliseksi, sillä unionin tuomioistuimen suorittamaan tosiseikkojen tutkimiseen mennessä kyseisen kaatopaikan osan 2c käytöstä poistamisesta ei vielä ollut tehty direktiivin 1999/31 14 artiklan b alakohdassa tarkoitettua lopullista päätöstä eikä kaatopaikan käytöstäpoistamismenettelyä ollut vielä saatettu loppuun tämän direktiivin 13 artiklan mukaisesti, unionin tuomioistuin katsoo, että Slovakian tasavallan tuomitseminen maksamaan uhkasakko on asianmukainen taloudellinen keino kyseisen tuomion kattavan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

82 Tätä seikkaa koskevaa harkintavaltaansa käyttäessään unionin tuomioistuimen on vahvistettava uhkasakko siten, että se on yhtäältä asianmukainen olosuhteisiin nähden ja toisaalta oikeassa suhteessa sekä todettuun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämiseen että asianomaisen jäsenvaltion maksukykyyn (tuomio 15.10.2015, komissio v. Kreikka, C-167/14, ei julkaistu, EU:C:2015:684, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

83 Komission uhkasakkoa koskevat ehdotukset eivät voi sitoa unionin tuomioistuinta, ja ne ovat vain hyödyllinen viitelähtökohta. Vastaavasti komission tiedonantoihin sisältyvien suuntaviivojen kaltaiset suuntaviivat eivät sido unionin tuomioistuinta vaan ne palvelevat avoimuuden, ennustettavuuden ja oikeusvarmuuden toteutumista itse komission toiminnassa, kun kyseinen toimielin tekee ehdotuksia unionin tuomioistuimelle. SEUT 260 artiklan 2 kohtaan perustuvassa menettelyssä, joka liittyy sellaiseen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämiseen, joka jatkuu jäsenvaltion osalta huolimatta siitä, että tämä sama noudattamatta jättäminen on jo todettu SEUT 258 artiklan nojalla annetussa ensimmäisessä tuomiossa, unionin tuomioistuimella on edelleen oltava vapaus vahvistaa asetettu uhkasakko määrältään ja muodoltaan tarkoituksenmukaiseksi kyseisen jäsenvaltion kannustamiseksi lopettamaan unionin tuomioistuimen kyseisen ensimmäisen tuomion mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanon laiminlyönti (tuomio 22.6.2016, komissio v. Portugali, C-557/14, EU:C:2016:471, 69 kohta).

84 Uhkasakon määrän vahvistamiseksi peruskriteerit, jotka on otettava huomioon, jotta varmistetaan uhkasakon pakottava luonne unionin oikeuden yhdenmukaisen ja tosiasiallisen soveltamisen takaamiseksi, ovat lähtökohtaisesti rikkomisen vakavuus, sen kesto ja kyseessä olevan jäsenvaltion maksukyky. Näiden kriteerien soveltamisessa on otettava erityisesti huomioon seuraukset, joita täytäntöönpanon laiminlyönnistä aiheutuu yksityisille ja julkisille intresseille, ja se, miten kiireellisesti kyseisen jäsenvaltion on noudatettava velvoitteitaan (tuomio 22.6.2016, komissio v. Portugali, C-557/14, EU:C:2016:471, 70 kohta).

85 Ensiksi rikkomisen vakavuudesta on todettava, että vaikka todettu jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen onkin luonteeltaan paikallinen, se, ettei Slovakian tasavalta ole noudattanut direktiivin 1999/31 13 ja 14 artiklasta johtuvia velvoitteitaan, voi vaikuttaa ympäristöön ja ihmisten terveyteen.

86 Aluksi on kuitenkin todettava, että sen seikan lisäksi, että käsiteltävänä oleva jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne koskee vain yhtä kaatopaikkaa, 15.8.2016 päätettiin – mikä vahvistettiin 9.11.2016 – direktiivin 1999/31 14 artiklan b alakohdan mukaisesti, että kaatopaikan osat 2a ja 2b poistetaan lopullisesti käytöstä.

87 Lisäksi on otettava huomioon, että kaatopaikan toiminta lopetettiin 7.1.2014, vaikka lopullista käytöstäpoistamismenettelyä ei ole vielä saatettu päätökseen kyseisen direktiivin 13 artiklan vaatimusten mukaisesti sen vuoksi, että kyseinen menettely vaatii käsiteltävässä tapauksessa paljon työtä ja huomattavia toimenpiteitä.

88 On vielä todettava, että Slovakian tasavalta on toiminut yhteistyössä komission kanssa käsiteltävään asiaan liittyvän oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana.

89 Toiseksi tämän rikkomisen kestoa arvioitaessa on otettava huomioon ajankohta, jolloin unionin tuomioistuin arvioi tosiseikkoja.

90 Käsiteltävässä tapauksessa rikkomisen kesto tuomion C-331/11 julistamispäivästä laskettuna on huomattava eli noin viisi vuotta.

91 Kolmanneksi Slovakian tasavalta ei ole esittänyt unionin tuomioistuimelle minkäänlaista näyttöä maksukyvystään.

92 Kun otetaan huomioon kaikki käsiteltävänä olevan asian olosuhteet, unionin tuomioistuin katsoo asianmukaiseksi asettaa 5 000 euron päivittäisen uhkasakon tuomion C-331/11 täytäntöönpanon varmistamiseksi.

93 Slovakian tasavalta on siis velvoitettava maksamaan komissiolle 5 000 euron suuruinen uhkasakko kultakin päivältä, jolla tarvittavat toimenpiteet tuomion C-331/11 noudattamiseksi viivästyvät, nyt annettavan tuomion julistamispäivästä alkaen ja tuomion C-331/11 täytäntöönpanoon asti.

Kiinteämääräinen hyvitys

Asianosaisten lausumat

94 Komissio vaatii unionin tuomioistuinta velvoittamaan Slovakian tasavallan maksamaan 743,60 euron päiväkohtaisen kiinteämääräisen hyvityksen, jonka määrä saadaan kertomalla 220 euroksi vahvistettu yhdenmukainen kiinteämääräinen perusmaksu rikkomisen vakavuuteen perustuvalla kertoimella 2 ja n-kertoimella 1,69, tuomion C-331/11 julistamispäivästä joko siihen päivään asti, jona nyt käsiteltävässä asiassa annetaan tuomio, tai siihen päivään asti, jona Slovakian tasavalta toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tuomion C-331/11 noudattamiseksi, jos tämä päivämäärä on aikaisempi kuin tämän tuomion julistamispäivä, kuitenkin sillä varauksella, että kiinteämääräinen hyvitys kokonaisuudessaan on vähintään 939 000 euroa.

95 Slovakian tasavalta on esittänyt unionin tuomioistuimen arvioitavaksi useita väitteitä, jotka koskevat komission käsiteltävässä asiassa ehdottamia erilaisia rahamääräisiä seuraamuksia eli uhkasakkoa ja kiinteämääräistä hyvitystä ja joiden sisältö on mainittu edellä 71–73 kohdassa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

96 Unionin tuomioistuin on sille kyseessä olevalla alalla myönnettyä harkintavaltaa käyttäessään toimivaltainen määräämään kumulatiivisesti uhkasakon ja kiinteämääräisen hyvityksen (tuomio 22.2.2018, komissio v. Kreikka, C-328/16, EU:C:2018:98, 116 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

97 Kiinteämääräisen hyvityksen maksamiseen velvoittaminen riippuu pääasiallisesti niiden seurausten arvioinnista, joita asianomaisen jäsenvaltion velvoitteiden täytäntöönpanon laiminlyönnistä aiheutuu yksityisille ja julkisille eduille, erityisesti silloin, kun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on jatkunut pitkään sen tuomion antamisen jälkeen, jossa se alun perin todettiin (ks. vastaavasti tuomio 13.5.2014, komissio v. Espanja, C-184/11, EU:C:2014:316, 59 kohta).

98 Kiinteämääräisen hyvityksen maksamiseen velvoittaminen ja hyvityksen määrän vahvistaminen on tehtävä kussakin yksittäistapauksessa kaikkien niiden asian kannalta merkityksellisten seikkojen perusteella, jotka liittyvät sekä todetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen piirteisiin että

sen jäsenvaltion asenteeseen, jota SEUT 260 artiklan nojalla aloitettu menettely koskee. Kyseisellä määräyksellä annetaan tältä osin unionin tuomioistuimelle laaja harkintavalta päättää tällaisen seuraamuksen määräämisestä tai määräämättä jättämisestä ja määritellä tarvittaessa sen suuruus (tuomio 2.12.2014, komissio v. Italia, C-196/13, EU:C:2014:2407, 114 kohta).

99 Käsiteltävässä tapauksessa todetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen taustalla olevat seikat eli yhtäältä se, ettei direktiivin 1999/31 14 artiklan b alakohdassa tarkoitettua lopullista päätöstä kyseisen kaatopaikan käytöstä poistamisesta ole tehty asetetun määräajan kuluessa, ja toisaalta se, ettei tätä kaatopaikkaa ole lopullisesti poistettu käytöstä direktiivin 13 artiklan mukaisesti, ovat – kun otetaan huomioon, että nämä seikat aiheuttavat vaaraa ympäristölle ja ihmisten terveydelle, ja kun otetaan huomioon tarve estää tehokkaasti vastaavia unionin oikeuden rikkomisia tulevaisuudessa – peruste kiinteämääräisen hyvityksen maksamiseen velvoittamisen kaltaisen ehkäisevän toimenpiteen toteuttamiselle.

100 Näissä olosuhteissa unionin tuomioistuimen on harkintavaltaansa käyttäessään vahvistettava kyseisen kiinteämääräisen hyvityksen määrä siten, että se on yhtäältä asianmukainen olosuhteiden kannalta ja toisaalta oikeassa suhteessa rikkomiseen (tuomio 15.10.2015, komissio v. Kreikka, C-167/14, ei julkaistu, EU:C:2015:684, 75 kohta).

101 Tältä osin merkityksellisiin tekijöihin kuuluvat muun muassa todetun rikkomisen vakavuuden ja sen ajanjakson pituuden, jona rikkominen on jatkunut sen toteavan tuomion julistamispäivästä alkaen, kaltaiset seikat (tuomio 2.12.2014, komissio v. Kreikka, C-378/13, EU:C:2014:2405, 76 kohta).

102 Käsiteltävässä tapauksessa huomioon otettavat olosuhteet käyvät ilmi erityisesti edellä 85–91 kohdassa esitetyistä huomioista, jotka liittyvät rikkomisen vakavuuteen ja kestoon sekä kyseessä olevan jäsenvaltion maksukykyyn.

103 Tältä osin on ensinnäkin muistettava, että huolimatta Slovakian viranomaisten jatkuvista ponnisteluista tuomion C-331/11 täytäntöönpanon varmistamiseksi ja ottaen huomioon, että kyseisen kaatopaikan käyttö lopetettiin 7.1.2014, lopullinen päätös kaatopaikan osien 2a ja 2b käytöstä poistamisesta ja entisöinnistä sekä niiden käytön lopettamisesta tehtiin vasta 15.8.2016 ja vahvistettiin 9.11.2016 eli yli kolme vuotta kyseisen tuomion julistamisen jälkeen, eikä mainitun kaatopaikan käytöstäpoistamismenettelyä ollut saatettu loppuun siihen mennessä, kun unionin tuomioistuin tutki asian tosiseikat. Tähän tutkimiseen asti ei ollut tehty lopullista päätöstä osan 2c käytöstäpoistamisesta eikä käytöstäpoistamismenettelyä ollut edes aloitettu. Näin ollen on katsottava, että kyseinen rikkominen jatkui huomattavan pitkään.

104 Toiseksi rikkomisen vakavuuden osalta on otettava huomioon – riippumatta rikkomisen paikallisesta luonteesta ja Slovakian tasavallan yhteistyöstä komission kanssa käsiteltävän asian oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä – ne haitat, joita kyseisen jäsenvaltion direktiivin 1999/31 13 ja 14 artiklan mukaisten velvoitteiden noudattamatta jättämisellä voi olla ympäristöön ja ihmisten terveyteen.

105 Kaiken edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuin katsoo, että käsiteltävän tapauksen olosuhteita arvioidaan asianmukaisesti, kun Slovakian tasavallan maksettavaksi määrätään 1 000 000 euron kiinteämääräinen hyvitys.

106 Slovakian tasavalta on näin ollen velvoitettava maksamaan komissiolle 1 000 000 euron suuruinen kiinteämääräinen hyvitys.

Oikeudenkäyntikulut

107 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista ja koska Slovakian tasavalta on hävinnyt asian, Slovakian tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Slovakian tasavalta ei ole noudattanut SEUT 260 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut kaikkia 25.4.2013 annetun tuomion komissio vastaan Slovakia (C-331/11, ei julkaistu, EU:C:2013:271) täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä.

2) Mikäli 1 kohdassa todettu noudattamatta jättäminen jatkuu tämän tuomion julistamispäivänä, Slovakian tasavalta velvoitetaan maksamaan Euroopan komissiolle 5 000 euron uhkasakko kultakin päivältä, jolla 25.4.2013 annetun tuomion komissio vastaan Slovakia (C-331/11, ei julkaistu, EU:C:2013:271) noudattamiseksi tarvittavien toimenpiteiden täytäntöönpano viivästyy, nyt annettavan tuomion julistamispäivästä alkaen siihen päivään asti, jona 25.4.2013 annettu tuomio komissio vastaan Slovakia (C-331/11, ei julkaistu, EU:C:2013:271) on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön.

3) Slovakian tasavalta velvoitetaan maksamaan Euroopan komissiolle 1 000 000 euron suuruinen kiinteämääräinen hyvitys.

4) Slovakian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset